

PRZEWODNIK PO UPRAWIE POMIDORÓW

SPIS TREŚCI

- 4 TWOJA DROGA DO PERFEKCYJNYCH POMIDORÓW
- 5 WYBÓR IDEALNEJ ODMIANY
- 7 UPRAWA Z NASION CZY ROZSADY?
- 11 WYBÓR WŁAŚCIWEGO MIEJSCA
- 13 NAWOŻENIE I PODLEWANIE
- 17 PODPIERANIE I PRZYCINANIE
- 19 SZKODNIKI I PROBLEMY
- 27 ZBIORY
- 29 CZAS NA UPRAWĘ

TWOJA DROGA DO PERFEKCYJNYCH POMIDORÓW

Od grządki do talerza

Dan Walford

Autor ogrodniczy

„Niezależnie od tego, czy przygotowujesz domowy posiłek, czy szybko robisz sałatkę, nic nie przebije smaku pomidora świeżo zerwanego z własnego ogrodu. Bogate w smak i pełne wartości odżywczych dobroci uprawiane w domu są o niebo lepsze od tych, które znajdziesz w supermarkecie.”

Pomidory, które kupujemy w sklepach, często pokonują długą trasę, zanim dotrą do naszej kuchni. Wędrują od dalekich farm, gdzie są zbierane, pakowane i wysyłane, aby

dotrzeć do celu w jak najlepszym stanie. Gdy w końcu znajdą się w naszej lodówce, często tracą wiele swojego smaku oraz wartości odżywczych.

Jeszcze niedawno uprawa własnych warzyw była naturalną częścią życia, a owoce i warzywa zbierano na kilka godzin przed trafieniem na stół. Choć dzisiaj nie zawsze jest praktyczne uprawianie wszystkich owoców i warzyw, pielęgnowanie kilku kluczowych produktów, jak pomidory, może być niezwykle satysfakcjonujące – nie wspominając już o tym, jak pyszne!

Oto dlaczego uprawa własnych pomidorów naprawdę się opłaca – niezależnie od tego, czy masz duży ogród, czy tylko słoneczny parapet...

Świeżość i smak: Kiedy uprawiasz własne pomidory, możesz wybierać unikalne odmiany pełne smaku – takie, których nie znajdziesz w sklepach. A nic nie przebije przyjemności zerwania pomidora prosto z krzewu.

Oszczędności na zakupach: Uprawa własnych pomidorów może pomóc zmniejszyć koszty zakupów, szczególnie jeśli preferujesz produkty ekologiczne. Pamiętaj

jednak, aby nie przepłacać za narzędzia i szklarnie!

Wyciągnij dzieci na zewnątrz: Ogrodnictwo to świetny sposób, aby oderwać dzieci od ekranów i zachęcić je do spędzania czasu na świeżym powietrzu. Będą uwielbiać pomagać w sadzeniu, podlewaniu i zbieraniu pomidorów – a może nawet polubią je jeść jeszcze bardziej!

Zachowaj zdrowie: Warzywa uprawiane we własnym ogrodzie są pełne składników odżywczych i witamin. Dodatkowo, spędzanie czasu w ogrodzie jest świetne zarówno dla ciała, jak i dla umysłu – zapewnia ruch i ulgę w stresie.

WYBÓR IDEALNEJ ODMIANY

Wybór odpowiedniej odmiany pomidora może być wyzwaniem – przy tak wielu możliwościach łatwo się pogubić. Każda odmiana ma swoje unikalne cechy, różni się smakiem, wielkością owoców czy odpornością na warunki uprawy. Niezależnie od tego, czy planujesz uprawę w gruncie, szklarni czy na balkonie, pomożemy Ci znaleźć pomidory najlepiej dopasowane do Twoich potrzeb.

- 1 Weź pod uwagę wybrane miejsce do uprawy**
Masz rozległy ogród, czy może tylko słoneczny balkon? W przypadku małych przestrzeni wybierz kompaktowe odmiany, które dobrze rosną w pojemnikach, w tym w wiszących koszach! Jeśli masz więcej miejsca, warto wybrać większe odmiany o większej wydajności.

- 2 Określ swoje preferencje smakowe**
Zastanów się, jakie smaki lubisz najbardziej. Czy szukasz słodkich, soczystych pomidorków koktajlowych do przekąsek, czy może zależy Ci na intensywnym, pełnym smaku mięsistych odmian, idealnych do domowych sosów?

- 3 Odkrywaj wyjątkowe odmiany**
Nie bój się nietypowych odmian! Pomidory występują w wielu kolorach, kształtach i smakach, których nie znajdziesz w zwykłym sklepie. Te wyjątkowe perełki nie tylko zachwycą podniebienie, ale też staną się ozdobą ogrodu i tematem niejednej rozmowy!

- 4 Zwróć uwagę na odporność na choroby**
Niektóre odmiany są specjalnie hodowane, aby radzić sobie z powszechnymi problemami, takimi jak zaraza ziemniaczana czy gnicie. Wybierając nasiona, warto sprawdzić oznaczenia wskazujące na ich odporność – to klucz do zdrowszych i bardziej plennych upraw!

UPRAWA Z NASION CZY ROZSADY?

Wielka debata o pomidorach

Jeśli chodzi o uprawę pomidorów, zarówno nasiona, jak i siewki mają swoje wady i zalety. Wybór metody zależy od czasu, cierpliwości i celów ogrodniczych – obie opcje mogą prowadzić do pysznych, domowych pomidorów.

Uprawa z nasion

Uprawa z nasion daje Ci największą kontrolę nad pomidorami, pozwalając wybrać z szerszej gamy odmian. Będziesz musiał wysiać nasiona w pomieszczeniu w małych doniczkach lub tacach na nasiona, wypełnionych wysokiej jakości ziemią, trzymając je w ciepłe i dobrze oświetlone, aż będą gotowe do przesadzenia. Jedną z największych zalet nasion jest to, że są one ekonomiczne, szczególnie jeśli planujesz uprawiać wiele roślin. Dodatkowo, to niesamowicie satysfakcjonujące pielęgnować pomidory od samego początku.

Jednak uprawa z nasion wymaga więcej czasu, uwagi i sprzętu. Będziesz musiał monitorować temperaturę, światło i wilgotność, ponieważ siewki są delikatne. Istnieje także większe ryzyko niepowodzeń, od powolnego kiełkowania po szok przeszczepowy przy przenoszeniu do docelowego miejsca uprawy. To świetna opcja dla ogrodników, którzy mają czas i cieszą się z samego procesu.

5 kroków do sukcesu przy wysiewie nasion:

1 Przygotuj pojemniki – Użyj tac na nasiona lub małych doniczek z otworami drenażowymi, wypełnionych wysokiej jakości ziemią do wysiewu.

2 Siej nasiona – Rozsyp nasiona na powierzchni ziemi, delikatnie przykrywając je ziemią.

3 Podlewaj delikatnie – Spryskaj lub podlewaj ziemię, aby była wilgotna, ale nie przemoczona.

4 Zapewnij ciepło i światło – Umieść pojemniki w ciepłym miejscu z dostępem do dużej ilości światła lub użyj lamp do uprawy.

5 Przesadź do większych doniczek – Gdy siewki mają 2-3 pary liści, przenieś je do większych doniczek wypełnionych podłożem wysokiej jakości.

Uprawa z rozsady i roślin w doniczkach

Rozsady i rośliny w doniczkach z kolei oferują szybszą, prostszą drogę do uprawy własnych pomidorów. Możesz także kupić większe, wcześniej wyhodowane rośliny i od razu posadzić je w ogrodzie lub pojemnikach, gdy warunki pogodowe będą odpowiednie. Ta metoda jest idealna dla początkujących lub osób, które mają mniej czasu, ponieważ eliminuje konieczność kiełkowania i wczesnej opieki.

Minus? W porównaniu do nasion, dostępnych jest mniej odmian, a rozsady mogą być droższe, zwłaszcza jeśli potrzebujesz ich dużo. Jednak są mniej ryzykowne, niż nasiona i oferują natychmiastową satysfakcję dla ogrodników, którzy chcą zaoszczędzić czas.

5 kroków do sukcesu z rozsadami:

- 1 Zakup rośliny** – Wybierz zdrowe sadzonki i młode rośliny, szukając mocnych łodyg i zielonych liści.

- 2 Przesadź je do osobnych doniczek** – Jeśli rośliny są mniejsze, trzeba je przesadzić do pojedynczych doniczek o średnicy 9-10 cm.

- 3 Hartowanie sadzonek** – Jeśli sadzisz rośliny na zewnątrz, stopniowo wystawiaj je na warunki zewnętrzne przez 7-10 dni.

- 4 Przygotowanie miejsca do sadzenia** – napełnij doniczki wysokiej jakości podłożem.

- 5 Sadzenie na zewnątrz** – Zakop sadzonki do pierwszego zestawu liści i obficie podlej.

WYBÓR WŁAŚCIWEGO MIEJSCA

Słońce, podłoże i przestrzeń

Pomidory to prawdziwi miłośnicy słońca w świecie roślin – zapewnij im dużo słońca, a one odwdzięczą się obfitością soczystych, pełnych smaku owoców. Znalezienie idealnego miejsca dla swoich pomidorów to klucz do ich sukcesu. Oto jak przygotować je do wspianego sezonu wegetacyjnego.

Światło słoneczne

Pomidory potrzebują pełnego słońca, co oznacza, że najlepiej rosną przy 6-8 godzinach bezpośredniego światła słonecznego dziennie. Im więcej słońca, tym lepsza produkcja owoców. Idealne są miejsca zwrócone na południe, ale także wschodnie i zachodnie strony mogą się sprawdzić, pod warunkiem, że otrzymują wystarczającą ilość światła dziennego.

Podłoże

Bogata, dobrze przepuszczająca wodę gleba jest niezbędna do uprawy zdrowych pomidorów. Jeśli używasz donic lub worków do uprawy, to proste: wybierz wysokiej jakości podłoże, specjalnie przeznaczone do pomidorów, lub dobrą uniwersalną mieszankę. Jeśli Twój ogród ma słabą glebę, która źle przepuszcza wodę, użyj jej, dodając dużą ilość kompostu bogatego w składniki odżywcze.

Przestrzeń

Pomidory potrzebują przestrzeni do oddychania. Zbyt ciasne posadzenie może prowadzić do słabej cyrkulacji powietrza, co sprawia, że stają się bardziej podatne na choroby. Odległość między roślinami powinna wynosić około 50-90 cm, w zależności od ich ostatecznego rozmiaru i odmiany. Zapewni to im wystarczająco dużo miejsca, aby mogły rosnąć, rozprzestrzeniać się i owocować, nie walcząc o zasoby.

„Zapewniając pomidorom odpowiednie słońce, glebę i przestrzeń, przygotowujesz grunt pod obfite plony. Odrobina planowania na początku daje świetne rezultaty!”

NAWOŻENIE I PODLEWANIE

Uprawa szczęśliwych pomidorów

Odpowiednie nawożenie i podlewanie pomidorów jest kluczowe dla ich zdrowia i szczęścia. Te rośliny mogą być dość wybredne, jeśli chodzi o wodę i składniki odżywcze, dlatego zawsze upewnij się, że dostają dokładnie to, czego potrzebują, nie przesadzając z ilością.

Podczas podlewania pomidorów należy starać się utrzymać glebę lub kompost wilgotny, ale unikać nadmiernego podlewania. Zbyt wilgotne warunki mogą pozbawić korzenie tlenu lub prowadzić do ich gnicia. Lepiej pozwolić, aby gleba niemal całkowicie wyschła między podlewaniami. Dzięki temu powietrze dociera do strefy korzeniowej, wspomagając zdrowszy wzrost. W szczególnie gorące dni, zwłaszcza w szklarni, dobrze jest podlać rośliny obficie, aby zapobiec ich zbyt szybkiemu wysychaniu.

Podobnie jak podlewanie, odpowiednie nawożenie pomidorów jest kluczowe, ale nadmierne nawożenie to częsty błąd, szczególnie w przypadku młodych roślin, które mają wrażliwe korzenie. Dla świeżo przesadzonych młodych roślin zacznij nawozić je połową dawki nawozu do pomidorów. Takie łagodne podejście pomoże im rosnąć bez obciążania ich delikatnych systemów. Jeśli używasz wysokiej jakości kompostu, który ma odpowiednią równowagę składników odżywczych, nie będziesz musiał nawozić, dopóki rośliny nie zaczną produkować pierwszych małych, zielonych owoców.

Używanie nawozu specjalnie przeznaczonego do pomidorów (**patrz strona 15-16**) to prawdziwa rewolucja dla każdego ogrodnika, który chce maksymalizować swoje zbiory. Te specjalnie opracowane nawozy zapewniają idealną równowagę składników odżywczych, których pomidory potrzebują, gwarantując silny wzrost i obfite plony. Zwykle zawierają one wyższy poziom potasu i fosforu, które wspierają kwitnienie i rozwój owoców, jednocześnie mając niższą zawartość azotu, co zapobiega nadmiernemu wzrostowi liści. Ponadto, nawozy przeznaczone dla pomidorów często zawierają niezbędne mikroelementy, które wspierają ogólne zdrowie roślin i odporność na choroby.

„Rośliny nie tylko mają pragnienie, ale także głód! Tak jak ludzie potrzebują jedzenia, by przeżyć, rośliny także potrzebują nawożenia, a odpowiednie składniki odżywcze pomogą im nie tylko przetrwać, ale i rozwijać się.”

NAWOZY DO POMIDORÓW

SUBSTRAL Nawóz w płynie Pomodoro

Specjalistyczny nawóz w płynie do pomidorów. Specjalnie dopasowana mieszanka składników pokarmowych NPK zwiększa plony o pełnym naturalnym smaku. Można również stosować do upraw słodkiej papryki. Odpowiednio zbilansowany zestaw makro i mikroelementów spełnia wymogi każdej z grup roślin zapewniając zdrowy wzrost. Specjalna formuła pozwala na całkowitą i szybką absorpcję nawozu, tak aby utrzymać rośliny w pełnym zdrowiu, by były silniejsze i lepiej kwitły. Nawóz ma postać koncentratu, którym należy podlać rośliny po uprzednim rozcieńczeniu. W wygodny i prosty sposób pozwala to łączyć podlewanie z nawożeniem. Nakrętka ułatwia precyzyjne dozowanie nawozu.

SUBSTRAL Nawóz Magiczna Siła do Pomidorów

Magiczna Siła to specjalistyczny nawóz interwencyjny do nawożenia pomidorów. Zapewnia wyższą odporność na choroby, bardziej dorodne pomidory oraz większe zbiory. Zapewnia szybko widoczne efekty. Nawóz można stosować raz w tygodniu, jego aplikacja jest prosta i wygodna - łączy podlewanie z nawożeniem. Wysoko wydajny koncentrat sprawia, że opakowanie wystarczy nawet na kilkaset litrów wody. Nawóz jest łatwo przyswajalny przez rośliny, nie grozi przenażeniem i wypaleniem, zapewnia szybkie i widoczne efekty. Specjalna mieszanka bogata w makro i mikroelementy zaspokoi wszystkie potrzeby pomidorów.

SUBSTRAL Nawóz naturalny do Pomidorów

Nawóz naturalny do Pomidorów to w 100% naturalny nawóz wzbogacony organicznym minerałem zeolitem, który w połączeniu z nawozem zatrzymuje składniki pokarmowe w glebie, zapewniając lepsze wchłanianie nawozu. Dodatkowo dzięki długo działającej formule roślina jest odżywiana aż przez 3 miesiące, dzięki czemu uzyskuje bardziej obfite plony. Formuła złożona ze składników pochodzenia roślinnego, wzbogacona naturalnymi minerałami*. Nie zawiera substancji pochodzenia zwierzęcego, dzięki czemu nie posiada nieprzyjemnego zapachu.

SUBSTRAL Naturen Nawóz w płynie do Pomidorów i Ziół

Nawóz w płynie do ziół i pomidorach to w 100% naturalny produkt. Bardzo wydajne opakowanie, wystarcza na 140l wody. Nadaje się także do nawożenia papryk i innych warzyw. Produkt przeznaczony dla świadomych ogrodników, którym zależy na równowadze pomiędzy skutecznym nawożeniem swoich roślin i stosowaniem nawozów bez środków chemicznych. Zawiera ptasie guano pozyskiwane ze złóż kopalnych. Wydobycie nie zagraża siedliskom pingwinów Humboldta i innych morskich ptaków.

PODPIERANIE I PRZYCINANIE

Pozostanie na dobrej ścieżce

Odmiany krzewiaste rosnące na rozległych powierzchniach nie potrzebują wsparcia, ale odmiany pionowe wymagają go na wczesnym etapie – najlepiej, gdy tylko posadzisz swoje sadzonki. Takie podejście minimalizuje ryzyko uszkodzenia ich korzeni i wspiera zdrowy rozwój od samego początku. Regularne przywiązywanie roślin do podpór, w miarę jak rosną, pomoże im pozostać w pionie.

Oprócz podpierania roślin, trochę strategicznego “przycinania” może zadziałać cuda. Jedną z kluczowych technik jest usuwanie pędów bocznych, które pojawiają się między głównym pędem a liśćmi. Choć te małe pędy mogą wydawać się nieszkodliwe, mogą one odbierać energię roślinie. Regularne usuwanie tych pędów bocznych zachęca rośliny pomidorów do skupienia swojej energii na produkcji owoców, a nie nadmiernej roślinności.

Najlepiej zacząć usuwać pędy boczne, gdy tylko zaczną rosnąć, używając ostrych nożyczek lub sekatora, aby wykonać czyste cięcia — starając się utrzymać główny pęd w czystości. To nie tylko poprawia cyrkulację powietrza i zmniejsza ryzyko chorób, ale także ułatwia podpieranie roślin w miarę ich wzrostu.

„Zauważ, że rozłożyste odmiany krzewiaste nie muszą mieć usuwanych pędów bocznych. Wręcz przeciwnie, pędy boczne powinny być wspierane, aby zapewnić obfite plony.”

SZKODNIKI I CHOROBY

Trzymanie szkodników na dystans

Rośliny pomidorów są podatne na dokuczliwe szkodniki i podstępne choroby, dlatego ważne jest, aby być czujnym i reagować na problemy, gdy tylko się pojawią (zobacz strony 19-26).

Zintegrowane zarządzanie szkodnikami to jak posiadanie sprytnej, zrównoważonej strategii radzenia sobie ze szkodnikami ogrodowymi.

Chodzi o równowagę – wykorzystanie mieszanki naturalnych sprzymierzeńców (jak biedronki), sprytnych technik ogrodniczych (takich jak rotacja roślin czy sadzenie roślin towarzyszących), fizycznych barier i okazjonalnych, celowanych zabiegów w razie potrzeby. Zarządzanie szkodnikami pomaga Ci być w harmonii z ogrodem, współpracując z naturą, a nie przeciwko niej.

Top 5 szkodników pomidorów:

- 1 Mszyce** – Częsty szkodnik pomidorów, występujący w różnych kolorach. Te małe, miękkie owady żerują na soku roślinnym, przebijając łądy i liście, co powoduje skręcanie i zniekształcanie nowych pędów. Jeśli nie zostaną opanowane, mogą prowadzić do opadania kwiatów, co zmniejsza plon, a także zarażać rośliny wirusami. Bądź czujny, szczególnie na młodych pędach. Zmyj je wodą z węża lub użyj odpowiedniego środka owadobójczego. Zachęcanie do obecności biedronek i wiewiórek również może pomóc, ponieważ uwielbiają one pożerać mszyce!

- 2 Węgorki** – Te podstępne gąsienice żyją w glebie, gotowe na żerowanie na młodych roślinach pomidorów. Potrafią odciąć siewki i zjeść liście, niszcząc plony w zaledwie jedną noc. Proste rozwiązanie? Weź latarkę i ręcznie usuń te szkodniki z roślin po zmroku. Możesz także przyciągnąć pomocne dzikie zwierzęta, takie jak drapieżne chrząszcze i ptaki, które naturalnie będą trzymały ich liczebność w ryzach, lub zastosować biologiczną kontrolę opartą na nicieniach.

- 3 Mączliki** – Choć są małe, te owady mogą szkodzić roślinom pomidorów zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio. Przebijają łądy i liście, aby wysysać sok, co prowadzi do obumierania, żółknięcia liści i zmniejszenia plonów. Dodatkowo mogą przenosić choroby z jednej rośliny na drugą. Silna roślina poradzi sobie z kilkoma owadami, dlatego ważne jest, aby prawidłowo ją podlewać i nawozić. Jednak jeśli infestacja stanie się poważna, może być konieczne zastosowanie oprysku owadobójczego, aby skutecznie chronić rośliny.

SZKODNIKI I CHOROBY

Trzymanie szkodników na dystans

4 Przędziorek czerwony – Pomimo swojej nazwy, są one zazwyczaj żółte lub zielone z dwiema ciemnymi plamami, dzięki czemu zyskały alternatywną nazwę „przędziorek dwuplamkowy”. Powodują blade plamki na liściach, co może prowadzić do opadania liści i śmierci rośliny. Aby zminimalizować ryzyko inwazji, należy utrzymywać wysoką wilgotność w szklarniach i zapewnić roślinom dobry przepływ powietrza. Ponadto należy usuwać wszelkie porażone liście i resztki roślinne w okresie zimowym, aby zapobiec ich powrotowi.

5 Miniarki – Te małe czarno-żółte muchy są podstępne, jeśli chodzi o Twoje pomidory. Składają jaja na liściach, a gdy się wylęgają, larwy drążą się pod powierzchnią, zostawiając charakterystyczne „serpentyńowe ślady” martwe tkanki. Choć kilka nie wyrządzi zbyt dużych szkód, silne infestacje mogą zahamować wzrost rośliny i zmniejszyć plon. Aby utrzymać przewagę, użyj żółtych pułapek lepkich do łapania dorosłych osobników, a jeśli zauważysz uszkodzenia, natychmiast usuń te liście.

PRODUKTY OWADOBÓJCZE DO POMIDORÓW

SUBSTRAL Naturen Multi-Insekt Środek Owadobójczy

Substral Multi - Insekt to 100% naturalny preparat zwalczający szkodniki takie jak: mszyce, tarcznika, misecznika i inne owady. Preparat kontaktowy - działa fizycznie tworząc powłokę blokującą dopływ powietrza. Forma wydajnego koncentratu. Preparat sotsuje się do kwiatów, owoców, warzyw. Można spożywać opryskane owoce w tym samym dniu. Dwa okresy stosowania – wczesno wiosenny do zwalczania jaj i larw owadów oraz późno wiosenny do zwalczania postaci dorosłych owadów. Okres karencji - 12 godzin.

SUBSTRAL Naturen Multi-Insekt Środek Owadobójczy Spray

Substral Multi - Insekt to 100% naturalny preparat zwalczający szkodniki takie jak: mszyce, tarcznik, miseczniki i inne owady. Preparat kontaktowy - działa fizycznie tworząc powłokę blokującą dopływ powietrza. Forma sprayu gotowego do użycia. Preparat stosuje się do kwiatów, owoców, warzyw. Można spożywać opryskane owoce w tym samym dniu. Dwa okresy stosowania – wczesno wiosenny do zwalczania jaj i larw owadów oraz późno wiosenny do zwalczania postaci dorosłych owadów. Okres karencji - 12 godzin.

SUBSTRAL Karate Zeon Środek Owadobójczy

Karate Zeon to szybko działający środek owadobójczy (insektycyd) do zwalczania mszyc, gąsienic, stonki i innych szkodników gryzących i ssących w uprawie roślin sadowniczych, warzywnych i rolniczych. Preparat w formie zawiesiny kapsuł w cieczy do rozcieńczania wodą, o działaniu kontaktowym. Na roślinie działa powierzchniowo. Przeznaczony do stosowania przy użyciu opryskiwaczy ręcznych.

SUBSTRAL Naturen Ślimakol

Substral Ślimakol jest środkiem do bezpośredniego stosowania. Chroni rośliny ozdobne i rośliny warzywne oraz truskawkę przed uszkodzeniami spowodowanymi przez ślimaki. Po spożyciu środka przez ślimaki następuje ich odrętwienie, a następnie śmierć w wyniku odwodnienia organizmu. Do stosowania w przydomowych działkach warzywnych i przydomowych ogrodach zarówno na zewnątrz (uprawa polowa), jak i w uprawie pod osłonami. Zwalcza ślimaki nagie i oskorupione.

SZKODNIKI I CHOROBY

Trzymanie szkodników z daleka

Top 5 chorób i problemów pomidorów

- 1 Fuzarioza** – Ta choroba grzybowa objawia się okrągłymi plamami na liściach, szczególnie w wilgotnych warunkach. Choć może osłabić rośliny, zazwyczaj nie zatrzymuje ich owocowania. Możesz zmniejszyć ryzyko, uprawiając odporne odmiany, sadząc rośliny w odpowiednich odstępach, aby zapewnić cyrkulację powietrza, oraz podlewając rośliny u podstawy, aby uniknąć moczenia wszystkich liści. Jeśli zauważysz jakiegokolwiek zakażone rośliny, usuń je natychmiast, aby chronić resztę swojej uprawy.

- 2 Mączniak rzekomy** – Znacznie poważniejszy niż fuzarioza, objawia się szarymi, tłustymi plamami na liściach, łodygach i owocach. Niestety, gdy mączniak rzekomy już zagnieździ się na roślinie, nie ma ratunku. Jedyną opcją jest natychmiastowe usunięcie i zniszczenie zakażonych roślin. Unikaj sadzenia pomidorów w tym samym miejscu przez co najmniej rok, aby zapobiec ponownej infekcji.

- 3 Mączniak prawdziwy** – Ta choroba objawia się białymi, pudrowymi plamami na liściach, szczególnie w wilgotnych, zacienionych miejscach. Aby zapobiec jej wystąpieniu, wybieraj odporne odmiany i podlewaj rano, aby rośliny miały czas na wyschnięcie. Jeśli choroba się rozwinie, ostrożnie usuń i zutylizuj mocno zaatakowane liście, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się.

- 4 Zgnilizna szczytu owocu** – Jest to bardziej niedobór niż choroba, zgnilizna szczytu owocu pojawia się z powodu braku wapnia w glebie lub kompoście, co może wynikać z nieregularnego podlewania oraz okresów niedoboru wody, po których następuje nadmierne podlewanie. Objawia się czarną, gnijącą plamą na dole owocu. Aby zapobiec tej chorobie, przetestuj glebę i w razie potrzeby dodaj wapno, lub zdecyduj się na uprawę roślin w donicach wypełnionych kompostem.

- 5 Zgnilizna korzeni Verticillium i Fusarium** – Te infekcje grzybowe blokują wchłanianie wody, powodując więdnienie i żółknięcie dolnych liści, które rozprzestrzeniają się ku górze. Aby zmniejszyć ryzyko, uprawiaj odporne odmiany. Jeśli choroba wystąpi, usuń zakażone rośliny oraz ziemię lub kompost, a także dokładnie wyczyść narzędzia, aby zapobiec dalszemu rozprzestrzenianiu się infekcji.

ZBIORY

Kiedy i jak zbierać

Kiedy zacząć zbierać pomidory, zależy oczywiście od tego, kiedy je posadziłeś i jakie odmiany uprawiasz. Niektóre typy, jak mniejsze pomidory koktajlowe, zaczynają dojrzewać znacznie wcześniej niż te o większych owocach.

Chociaż łatwo jest rozpoznać dojrzałego, czerwonego pomidora, to zielone, żółte i pomarańczowe odmiany mogą być trochę trudniejsze do oceny. Oto kilka pomocnych wskazówek, które pomogą Ci upewnić się, że zbierasz je w odpowiednim momencie.

- Sprawdź opakowanie nasion lub etykietę rośliny, aby poznać szczegóły dotyczące koloru i odcienia dojrzałego owocu. Dzięki temu będziesz wiedział, na co zwrócić uwagę.
- Weź pomidora do ręki; dojrzały pomidor będzie czuć się ciężki jak na swoją wielkość. Wkrótce rozwiniesz zmysł, aby wiedzieć, kiedy mają odpowiednią wagę.
- Jeśli masz dobrze rozwinięty węch, wykorzystaj go na swoją korzyść. Dojrzałe pomidory wydzielają charakterystyczny, świeży zapach, który rozpoznasz w mgnieniu oka.
- Lekko ścśniij pomidora. Jeśli lekko ustąpi pod palcami, jest dojrzały i gotowy do zebrania. Jeśli jest twardy, nie śpiesz się - cierpliwość to klucz!

Pod koniec sezonu możesz zauważyć, że niektóre zielone pomidory nadal wiszą na roślinie. Nie martw się. Możesz zabrać te piękności do środka, aby dojrzały. Wystarczy, że umieścisz je w ciepłym miejscu, w szufladzie lub papierowej torbie, i dodasz banana. Banany uwalniają etylen, naturalny hormon dojrzewania, który nada Twoim pomidorom dodatkowy zastrzyk do dojrzewania. Niedługo będziesz miał pyszne, soczyste pomidory gotowe do spożycia.

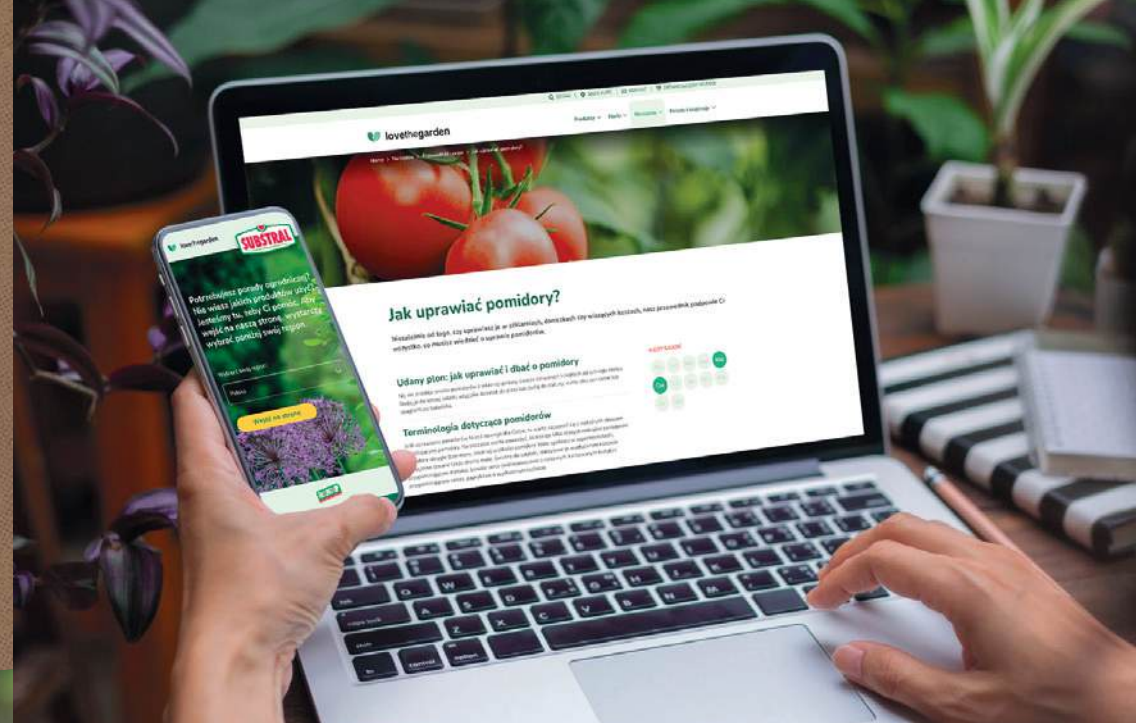
CZAS NA UPRAWĘ

Ostatnie przemyślenia i przydatne linki

Gratulacje, zdobyłeś ogromną wiedzę na temat wszystkiego – od sadzenia po uporanie się ze szkodnikami – i teraz jesteś doskonale przygotowany, aby uprawiać własne pomidory.

Wyobraź sobie te intensywnie czerwone, muśnięte słońcem dojrzałe pomidory, które zdobią Twój stół, wzbogacając smak posiłków i dają Ci niesamowite poczucie satysfakcji.

„Nie ma nic lepszego, niż radość z uprawy własnego jedzenia, a pomidory to doskonały punkt wyjściowy.”

Jeśli jeszcze tego nie zrobiłeś, odwiedź naszą stronę internetową i zapisz się na nasz newsletter. Znajdziesz w nim cenne wskazówki ogrodnicze i inspiracje, które zapewnią Ci odpowiednią wiedzę w odpowiednim czasie. Niezależnie od tego, czy rozpoczynasz nowy projekt ogrodniczy, czy po prostu szukasz rad, jak dbać o rośliny, jesteśmy tu, aby pomóc Ci na każdym etapie.

Podwini rękawy, zabrudź ręce i uwolnij swojego wewnętrznego guru ogrodniczego. Pamiętaj, ogrodnictwo to nie tylko hobby – to świętowanie cudów natury i twojej kreatywności.

„Niech twoje pomidory będą soczyste, obfite i przepyszne!”

 lovethegarden